

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslance Lukáše Černohorského na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 270)

Vláda na své schůzi dne 3. října 2018 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 270), a zaujala k tomuto návrhu zákona **nesouhlasné stanovisko**, a to zejména z těchto důvodů:

1. Vláda nepovažuje za vhodné měnit předmětnou právní úpravu navrženým způsobem, přičemž rozsah a způsob odůvodnění navrhovaných změn v důvodové zprávě nepovažuje za dostatečné, zejména za situace, kdy návrh novely hovoří o pochybných majetkových vztazích, aniž by je však blíže specifikoval.
2. Vláda upozorňuje, že institut mimořádného vydržení není způsobilý k ochraně podezřelých převodů z přelomu 20. a 21. století, jak návrh nesprávně předpokládá. Pojistkou proti možnému zneužití je požadavek na poctivost držby (resp. absenci nepoctivého úmyslu). Její nedostatek může být přitom prokázán i kdykoli po uplynutí doby stanovené přechodným ustanovením, není tedy třeba je prodlužovat. Návrh vychází z nesprávného předpokladu, že je třeba vytvořit dodatečný časový prostor pro objasnění pochybných majetkových stavů. Doba potřebná k mimořádnému vydržení modifikovaná možností částečného započtení doby před 1. lednem 2014 (v případě nemovitých věcí nejvýše od 1. ledna 1999, tj. 15 let) však nemá charakter promlčecí či prekluzivní lhůty, popřípadě lhůty, která by jinak znemožňovala či znesnadňovala nedostatek podmínek pro mimořádné vydržení namítnout či projednat. Doba pěti let podle přechodného ustanovení fakticky vede pouze k tomu, že jsou na dřívější případy splňující podle nové úpravy podmínky mimořádného vydržení kladena přísnější měřítka.
3. Vláda nesouhlasí s tvrzením předkladatele, že by institut mimořádného vydržení dopadal na mnoho privatizačních věcí. U většiny takových případů není problém s dohledáním právního titulu, ale podmínky mimořádného vydržení nelze splnit právě z důvodů, že je prokázán nepoctivý úmysl. Mimořádné vydržení slouží držiteli v případech, kdy nelze dohledat právní titul, nikoliv v případech, kdy chybí poctivá držba. Vláda je proto toho názoru, že navrhovaná právní úprava by nevedla k cíli, pro který předkladatel daný návrh předkládá. Návrh by naopak ve svém důsledku podstatným způsobem odsunul nastolení právní jistoty v legitimních případech, na něž právní úprava mimořádného vydržení míří. Takovými případy jsou především dříve neřešitelné

praktické situace, jakými jsou kupříkladu padesát či více let trvající případy držby, popř. i odvozené od právních předchůdců, vlastnického práva k chybně vyměřenému nebo označenému pozemku.

4. Z legislativně technického hlediska vláda upozorňuje, že podle čl. 55 odst. 5 Legislativních pravidel vlády se přechodná ustanovení zpravidla nenovelizují, protože upravují právní vztahy, které započaly před nabytím účinnosti nové právní úpravy, a tak změna jejich úpravy významně narušuje právní jistotu adresátů právní normy a principy legitimního očekávání a předvídatelnosti práva. Výhrady má vláda i k nedostatečnému zpracování důvodové zprávy, v níž postrádá podrobnější analýzu či relevantní argumentaci, která by podpořila nezbytnost prodloužení lhůty pro mimořádné vydržení nemovitých věcí.